

РЕШЕНИЕ

№ 299

гр. П., 03.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – П., II ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети септември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Красимир Г. Ненчев

Членове: Албена Г. П.а
Николинка Попова

при участието на секретаря Галина Г. Младенова
като разгледа докладваното от Албена Г. П.а Въззивно гражданско дело № 20225200500081 по описа за 2022 година

С решение № 1043/24.11.2021 по гр.д. № 2362/2021 г. по описа на Районен съд – П. е осъдена Областна дирекция на Министерство на вътрешните работи П., ЕИК 129009849, адрес: гр.П., пл.,„С.“ № 3, представлявана от директора И.И.Т да заплати на Ю. Е. П., ЕГН ***** от гр.Р., общ. Р., ул.,„К.“ № 1 дължимото му допълнително трудово възнаграждение за положен извънреден труд през периода от 30.06.2018 г. до 30.06.2020 г. в размер на 2401.69 лв., получен в резултат от преизчисляване на положения нощен труд с методиката в НСОПЗ, както и обезщетение за забава в размер на 492.68 лв., дължимо за периода от първо число след изтичане на всеки тримесечен период на сумирано изчисляване на работното време до датата на подаване на исковата молба, ведно със законната лихва върху главницата от датата на подаване на искова а молба - 07.07.2021 г., до окончателното изплащане.

Осъдена е Областна дирекция на Министерство на вътрешните работи П., ЕИК 129009849, адрес: гр.П., пл. „С.“ № 1, представлявана от директора И.И.Т, да заплати на Ю. Е. П., ЕГН ***** от гр. П., ул. „П.“ № 17 разноси за адвокатско възнаграждение в размер на 600 лв.

Осъдена е Областна дирекция на Министерство на вътрешните работи П., ЕИК 129009849, адрес: гр. П., пл. „С.“ № 3, представлявана от директора И.И.Т да заплати по сметка на Районен съд - П. ДТ в размер на 146.07 лв. и възнаграждение за вещо лице в размер на 400 лв.

Решението се обжалва с въззивна жалба от ответника в производството пред първата инстанция ОД МВР-П. с доводи за порочност като неправилно и необосновано, при неправилно тълкуване и прилагане на нормативната уредба, уреждаща полагането, отчитането и заплащането на нощния труд от държавните служители, чиито служебно правоотношения са уредени от ЗМВР и се иска да бъде отменено и постановено ново с което исквете на ищеца да бъдат отхвърлени. Поддържа, че през процесния период - 30.06.2018 г. - 30.06.2020 г. е действала Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г., уреждаща реда за организацията и разпределението на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима за дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители в МВР, към която препраща чл.142, ал.1, т.1 от ЗМВР. Счита, че предвид изложеното е недопустимо прилагането на общите правила установени по КТ и НСОПЗ /Наредба за структурата и организацията на работната заплата/. Твърди, че всички документи, свързани с организацията на работното време, като протоколи и графици са изготвяни именно по процесната Наредба, към която препраща ЗМВР. Жалбоподателят счита изводите на исковия съд по приложението в случая на КТ и на чл.9 ал.2 от НСОПЗ за неправилни и необосновани, доколкото това не съответства на действителната правна уредба-ЗМВР и Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г., като се цитира чл.1 относно регламентираните с нея правоотношения. Поддържа, че в случая се касае за правоотношения по служба уредени в специален закон - ЗМВР и със служители имащи специфична функция отличаващи се от общите права и задължения, установения за тези служители 8, 12 или 24 часови смени. Съпоставят се нормите от специалния закон с чл.142, ал.4 от КТ по въпроса за максималната продължителност на работната смяна, на работната седмица и за работници и служители с намалено работно време - до 1 ч. над намаленото им работно време. Акцентира се, че ищецът е полагал труд при работна смяна от 24 часа, а не 12 ч., като максималната продължителност на работното време за една смяна, определена в КТ е максимум 12 ч., с което се обосновава несъвместимост да бъдат прилагани

КТ и НСОПЗ за служителите по чл.142, ал.1, т.1 от ЗМВР предвид изключителния им статут, различен от общия. Посочва още, че в случаите на препращане към КТ законодателят изрично е посочил съответните разпоредби.

Оспорват се мотивите на съда за поставяне в неравностойно положение на тази група служители по чл.142, ал.1, т.1 от ЗМВР с ищеца, като се цитира чл.48, ал.5 от Конституцията на РБ, прогласяващ, че работниците и служителите имат право на здравословни и безопасни условия на труд, на минимално трудово възнаграждение и на заплащане, съответстващо на извършената работа, както и на почивка и отпуск при условия и по ред, определени със закон. Твърди, че с оглед спецификата на служебните правоотношения на държавните служители в МВР са предвидени компенсаторни механизми като допълнително възнаграждение за прослужено време, размер на основния платен годишен отпуск, обезщетение за неизползван платен годишен отпуск, обезщетения за прекратяване на служебно правоотношение, по благоприятен режим за заплащане на извънредния труд по неговата продължителност - до 280 ч. за година с което счита, че тези служители не са поставени в по-неблагоприятно положение. Поддържа още, че предвидените условия за разграничаване на нощен от извънреден труд в ЗМВР кореспондират с Директива 2003/88/ ЕО на ЕП и на Съвета от 04.11.2003 г. Жалбоподателят препраща и към доводите изложени в отговора на исковата молба. Поддържа, че нормалната продължителност на нощния труд в МВР е 8 часа, а не 7 часа, както е за работещите по трудово правоотношение съгласно чл.187, ал.3 от ЗМВР, като служителите по чл.142, ал.1, т.1 от ЗМВР полагат труд през нощта 8 са на 24 часови смени по график и им е изплатен, поради което няма основание за претенция като извънреден труд. Затова счита, че съотношението на нормалната продължителност на работното време към нормалната продължителност на нощния труд по ЗМВР е 8 часа към 8 часа при коефициент 1 /единица/. Поддържа, че положенения нощен труд е в рамките на 8 часова продължителност и той не се трансформира в дневен, а се заплаща по заповед № 791 от 28.10.2014 г. на Министъра на вътрешните работи по 0,25 лв. на час. Решението било немотивирано от съда относно извода, че при преизчисляване на положените от служителите в МВР часове нощен труд и дневен труд на ищеца се дължи заплащане като извънреден труд. Счита, че не се прави разлика между нощен

и извънреден труд, за което също препраща към отговора на исковата молба. Акцентираща, че коефициентът от 1.143 за превръщане на нощните часове в дневни, когато служителят работи 7 часа през нощта, да получава трудово възнаграждение за 8 часа, при което според жалбоподателя работникът или служителят не работи извънредно по смисъла на чл.143, ал.1 от КТ доколкото получените часове в повече при преизчисляването на дневния и нощния труд създават неточно разбиране за наличието на извънреден труд. Счита, че извънреден труд би бил налице само ако работниците и служителите действително работят извън установеното за тях работно време. Счита, че е налице недопустимо преизчисляване на часовете нощен труд с коефициент 1,143 и да служи за генериране на извънреден труд и при приложение на общите трудови норми. Коментира съдебна практика прилагаща едновременно правилата на чл.8 и чл.9 ал.2 от НСОПЗ с правилата на заплащане на нощния труд при сумарно изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневния с коефициент 1,143 като за тези нощни часове се заплаща допълнително възнаграждение за нощен труд и че първоинстанционния съд е приел нещо друго - заплащане на нощния труд чрез трансформирането му като извънреден, което поставяло работещите по трудово правоотношение спрямо служителите чиито служебни правоотношения са регламентирани от ЗМВР. Счита, че прилагането на регламентацията на нощния труд в КТ, би означавало с неприложим към материята подзаконов акт да бъде дерогирано действието на законовата норма на чл.187, ал.3 от ЗМВР, регламентираща специалната 8-часова продължителност на нощния труд за лицата, назначени по ЗМВР и работещи на смени, водещо до недопустимо противоречие с принципа на йерархията на нормативните актове. Излагат се и доводи в кои случаи на служителите от МВР се изплаща само допълнително възнаграждение за нощен труд в размер на 25 ст. на всеки час положен нощен труд, а когато обаче той е отработил в повече от нормата, часовете в повече се компенсират с възнаграждение за извънреден труд, и че се касае за два вида нощен труд - положен по график в рамките на месечната норма и положен по график над месечната норма. Като трети вид труд се сочи труд по заповед като класическа форма на извънреден труд и че той се отчита и заплаща като такъв, като част от него може да бъде и нощен труд и се заплаща и дължимото допълнително възнаграждение за нощен труд.

С въззивната жалба се иска от окръжния съд да отмени обжалваното решение и вместо него да се постанови друго, с което да се отхвърлят предявените иски като неоснователни. Претендират се разносните по делото, включително юрисконсулско възнаграждение.

Прави се възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на въззиваемата страна, с оглед фактическата и правна сложност на делото.

В по чл.263, ал.1 ГПК е депозиран писмен отговор от Ю. Е. П. чрез адв.Т. А., в който се поддържа, че жалбата е неоснователна и следва да се остави без уважение. Излага подробни аргументи на съображенията, изложени във въззивната жалба. Твърди, че при липса на специално правило, което да определи методологията за превръщането на отработените нощни часове в дневни при сумирано изчисляване на работното време на държавните служители в МВР, е налице нормативна празнота преодолима чрез субсидиарно приложение на чл.9, ал.2 от НСОПЗ.

Оспорва се извода в жалбата, че ЗМВР се явява специален и по тази причина не следва да се прилагат разпоредбите на КТ и на НСОПЗ и че тези актове следва да се прилагат по аналогия и по отношение на лицата със служебно правоотношение в МВР защото Конституцията на РБ прогласява гаранции за пълната реализация на принципа за основно достижение на социалната държава - правото на труд. Според страната обратното становище би поставило държавния служител в неравностойно положение спрямо работниците и служителите, чиито правоотношения се регулират от КТ и НСОПЗ. Коментира, че самото преизчисляване с коефициент 1,143 не води на извод за реално положен извънреден труд и представлява законодателна фикция, и че заложеният от законодателя механизъм за компенсиране на работещите нощен труд е именно чрез изчисляване на нощните часове в дневни и заплащането на „горницата“, която е извънреден труд. Коментират се изводите на назначената по делото съдебно-счетоводна експертиза неоспорена от ответника по спора и установяваща основателността на претенцията. Коментира се като недопустимо възражение направено от жалбоподателя за първи път с въззивната жалба относно приложимостта на редакцията на чл.9г от НРВПО за исковия период и че при сумарно изчисляване на работното време положеният нощен труд не се превръща в дневен, като се акцентира, че разпоредбата касае регистрацията на положения

извънреден труд пред Инспекцията по труда, а не че не следва да се превръщат действително отработените от служителя часове нощен труд през процесния период за който му се дължи възнаграждение. Изводът се основава на нормата на чл.9, ал.5 от НТСТК и чл.18 ал.3 от НСОПЗ. Коментира се и противоречивата съдебна практика по казуса, като се споделя тази възпроизведена и в обжалваното съдебно решение.

Моли обжалваното решение да бъде потвърдено. Претендира разноски.

Страните не сочат нови доказателства по реда на чл.266 ГПК пред въззивната инстанция.

Въпреки това, с определение от 16.06.2022 г. съдът е дал възможност и конкретни указания на страните да сочат доказателства по въпросите, повдигнати в Решението на СЕС от 24.02.2022 г. по преюдициално дело С-262/2020г.

В дадения срок от съда срок нито една от страните не представя нови доказателства.

Пазарджишкият окръжен съд, съобразявайки правомощията си визиращи в чл.269 ГПК провери изцяло валидността на обжалваното решение, неговата допустимост в обжалваната му част, а по останалите въпроси с оглед изложеното във въззивната жалба, прие за установено следното:

Въззивната жалба е подадена в двуседмичния преклузивен срок по чл.259 ГПК, отговаря на изискванията на чл.260 ГПК, подадена е от страна с правен интерес, срещу подлежащ на въззивно обжалване съдебен акт, поради което е редовна и допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Като обсъди основанията и доводите изложени от страните, както и събраните по делото доказателства, съдът приема за установено следното от фактическа и правна страна:

Не се спори между страните по делото, че ищецът Ю. Е. П. за процесния период е работил на длъжност „полицай“ в ОДМВР – П., като за процесния период от 30.06.2018 г. до 31.03.2020 г. е изпълнявал служебните си задължения на смени, съгласно утвърден график, включително и през нощта от 19,00 до 07,00 часа.

В хода на първоинстанционното производство е назначена съдебно-икономическата експертиза, от чието заключение се установява, че

положеният нощен труд по 8 часа от Ю. П. за процесния период от 30.06.2018 г. до 30.06.2020 г., е в размер на 2 261 часа. Няма преобразуване от работодателя на нощен към дневен труд при отчитане на сумарното работно време. При преобразуване на отработените часове от нощен към дневен труд с коефициент 1.143 общо за процесния период са 2584 часа. Разликата между положените часове нощен труд и положените часове нощен труд, коригирани към дневен такъв, е 323 часа. Сумата на неначисленото възнаграждение на ищеца за процесния период е в общ размер на 2401.69 лв., а дължимото нетно трудово възнаграждение е в размер на 2161.52 лв. Сумата на неплатеното обезщетение за забава през процесния период е в общ размер на 492.68 лв.

При така установените данни, съдът приема, че са предявени кумулативно съединени осъдителни иски с правно основание [чл.176 ЗМВР](#) вр. [чл.187, ал.5, т.2 ЗМВР](#) вр. [чл. 179, ал.1](#) вр. [чл.178, ал.1, т. 3МВР](#), и с правно основание [чл.86, ал.1 ЗЗД](#).

Не се спори по делото, че за процесният период Ю. Е. П. е бил в служебно правоотношение с ОДМВР – П..

Спорно между страните е дали при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служителите на МВР са приложими разпоредбите на специалния Закон за МВР и издадените въз основа на него подзаконови нормативни актове или са приложими общите граждански норми на КТ и Наредбата за структурата и организацията на работната заплата - чл.9, ал.2 за превръщане на нощните часове в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, по който въпрос, поради наличие на противоречива съдебна практика, с Разпореждане от 26.02.2020 г. на ВКС е образувано т.д. № 1/2020 г. на ОСГК на ВКС, по което дело все още не е постановено тълкувателно решение.

Съгласно чл.176 от ЗМВР брутното месечно възнаграждение на държавните служители, работещи в МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения. Съгласно разпоредбата на чл.178, ал.1, т.3 от ЗМВР към основното месечно възнаграждение на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения за извънреден труд. В разпоредбата на чл.143, ал.1 от КТ се съдържа легално определение за извънреден труд – това е трудът, който се полага по

разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя или на съответния ръководител от работника или служителя извън установеното за него работно време. По силата на чл.187, ал.1 от ЗМВР нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица, а нормалната продължителност на работното време през нощта е 8 часа за всеки 24-часов период. Разпоредбата на чл.187, ал.3 от ЗМВР предвижда, че работното време на държавните служители се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени - сумирано за тримесечен период. Съгласно чл.187, ал.5, т.2 от ЗМВР работата извън редовното работно време до 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период - за служителите, работещи на смени, а съгласно чл.6 извънредният труд по ал.5 се заплаща с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение.

В чл.187, ал.9 от ЗМВР е предвидено, че редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи. На основание на този законов текст са издадени и множество наредби от министъра на вътрешните работи.

Така съгласно **чл.31 и чл.34 от Наредба № 8121з-407/11.08.2014 г.** за реда за организацията и разпределянето на работното време, неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, време за отдих и почивките на държавните служители в МВР (Наредба от 2014 г.) положеният **извънреден** труд се плаща съобразно разпоредбите на ЗМВР, положеният **труд в периода от 22,00 ч. до 06,00 ч.** при сумирано отчитане на работното време общият брой на тези часове за целия отчетен период се умножава по **0,143** и полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период.

Тази Наредба е отменена с влязлата в сила на **01.04.2015 г. Наредба № 8121з-592/25.05.2015 г.** за реда за организацията и разпределянето на работното време, неговото отчитане (Наредба от 2015 г.), с разпоредбата на

чл.32 от която е посочено, че **извънредния** труд се компенсира по реда, посочен в ЗМВР, няма разпоредба сочеща плащане на допълнително възнаграждение за **нощния** труд.

Тази Наредба от 2015 г. е отменена с влязло в сила на **29.07.2016 г.** решение на ВАС по дело № 5450/2016 г. и новата Наредба по чл.187 от ЗМВР е обнародвана на **02.08.2016 г.** със заглавие **Наредба № 8121з-776/29.06.2016 г.** за реда за организацията и разпределянето на работното време, неговото отчитане (Наредба от 2016 г.), като уредбата на извънредния и на нощния труд в нея е идентичен с начина, посочен в Наредбата от 2015 г.

Тази Наредба от 2016 г. е отменена с Решение на ВАС от **10.12.2019 г.** по дело № 8601/2019 г. обнародвано в ДВ на **14.01.2020 г.** Приета е Наредба № 8121з-908/02.08.2018 г. за условията и реда за изплащане на допълнителни възнаграждения на държавните служители за научна степен, за полагане на труд през нощта от 22,00 ч. до 06,00 ч., за полагане на труд на официални празници и за времето на разположение (Наредбата от 2018 г.), влязла сила на **14.08.2018 г.**

Приета е и **Наредба № 8121з-1059/26.09.2019 г.** за условията и реда за изплащане на допълнителни възнаграждения на държавните служители за научна степен, за полагане на труд през нощта от 22,00 ч. до 06,00 ч., за полагане на труд на официални празници и за времето на разположение (Наредбата от 2019 г.), влязла сила на **04.10.2019 г.**, с която е отменена Наредбата от 2018 г. Двете Наредби – от 2018 г. и от 2019 г. са с идентично уреждане на правилата за заплащане на нощния труд, положен от 22,00 ч. до 06,00 ч., за който съгласно чл.9 се дължи допълнително възнаграждение за положен нощен труд. Приложими в случая са и издадените от Министъра на вътрешните работи Заповеди от 2017 г. и от 2020 г., сочещи размер на допълнителното възнаграждение за нощен труд от по **0,25 лв. на час** съгласно заповедта от 2017 г. и **1.00 лв.** съгласно заповедта от 2020 г., за които по делото не се спори, че са издадени, които са съобразени и от заключението по счетоводната експертиза.

Така приеманите и отменяни Наредби при съобразяване на разпоредбата на чл.195 от АПК и характера на нормативните актове обосновават извод, че **з а процесния период от 30.06.2018 г. до 13.08.2018 г. приложима е Наредбата от 2016 г.,** в която няма уредба за нощния труд, но препраща към

ЗМВР в частта за плащането на извънредния труд. За периода **от 14.08.2018 г. до 30.06.2020 г.** е приложима **Наредбата от 2019 г.**

В Наредба № 8121з-592/25.05.2016 г. и Наредба № 8121з-776/29.07.2019 г., както и в последно приетата Наредба № 8121з-36/07.01.2020 г., липсва изрично правило, аналогично на чл.31, ал. 2 от Наредба № 8121з-407/11.08.2014 г., съгласно което при сумирано отчитане на отработеното време, общият брой часове положен труд между 22.00ч. и 6.00ч. за отчетния период се умножава по 1,143, като полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период. В разпоредбите на чл.31 от Наредба № 8121з-592/25.05.2015 г. и Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г. е предвидено, че отработеното време между 22.00 ч. и 06.00 ч. се отчита с протокол, като са посочени лицата, които го изготвят, сроковете за това и начинът на отчитане на броя отработени часове, т.е. липсва специално правило, което да определи методология за превръщането на отработените нощни часове в дневни при сумирано изчисляване на работното време по отношение на държавните служители в МВР.

С определение № 297 от 16.06.2022 г., постановено по настоящото дело, ПОС е приел, че в § 51 от Решение на СЕС от 24.02.2022 г. по преюдициално дело C-262/2020 г., съдът, мотивирайки първия преюдициален отговор, е подчертал, че когато определят необходимото равнище на защита на здравето и безопасността на работниците, които полагат нощен труд, държавите членки трябва да следят дали е гарантирано спазването на принципите на защитата на безопасността и здравето на работниците. Поради това те трябва да следят в полза на полагащите нощен труд работници дали има други мерки за закрила под формата на ограничения в продължителността на работното време, по-високо заплащане, осигуряване на безплатна храна, ободряващи напитки или сходни средства, които да позволяват да се компенсира или да се ограничи влиянието върху организма на особената тежест на този вид труд, по-голямата и по-бързо натрупвана умора, подчертана и в Директива 2003/88, а съответно и да се съобрази естеството на нощния труд.

При мотивиране на втория преюдициален отговор, в § 71 - 72 СЕС е дал насочващи пояснения за допълнителните проверки, които националният съд следва да извърши, а именно: следва да определи каква категория работници ползва общия правен режим по член 140 от Кодекса на труда и каква друга

категория е изключена от обхвата му. Указал е, че ще трябва да се провери дали националният законодател е решил да изключи тази втора категория предвид в частност обективните характеристики на функциите, които изпълняват работниците от нея.

СЕС е указал, че едва след такъв анализ може да бъде отговорено конкретно на въпроса дали различното третиране е обосновано, т.е. дали се основава на обективен и разумен критерий. Посочил е, че различното третиране трябва да е свързано с допустима от закона цел и да е съразмерно (пропорционално) на тази цел.

В тази връзка настоящият съдебен състав е указал на страните, че в своето решение съдът ще извърши преценка дали е сходство в правната уредба на сходни длъжности с тази на ищеца в частния и публичния сектор по отношение на всички характеризиращи ги елементи, като в тази връзка е дал на страните указания, че **до датата на съдебното заседание** имат възможност да изразят своята позиция по очертаните по-горе спорни въпроси в писмени становища, както и да представят или поискат доказателства, по следните въпроси:

1. Какъв е пакетът от закрилни мерки (напр. формата на намалена продължителност на работното време, допълнително заплащане, предоставяне и осигуряване на безплатна храна, ободряващи напитки, предпазно облекло или други сходни придобивки), които позволяват да се компенсира или да се ограничи влиянието върху организма на особената тежест на нощния труд, полаган от ищеца, за да се гарантира защитата, безопасността и здравето на работниците, упражняващи подобна професия?
2. Кои работници от частния сектор имат сходни функции като тези на полицаите и пожарникарите, и каква защита на нощния труд ползват същите?
3. Какви съображения, наред с икономическите, са мотивирали промяната в нормативната уредба относно отчитането на нощния труд, полаган от държавните служители в МВР.

До датата на съдебното заседание нито една от страните не представи доказателства съгласно дадените указания, поради което съдът следва да разреши висящия пред него спор при наличните доказателства.

За да направи извод за наличието или липсата на неравно третиране на държавните служители по ЗМВР, настоящият съдебен състав ще анализира правния статут и уредбата на нощния и извънредния труд и наличието на закрилни мерки за работещите по ЗМВР и работещите в частния сектор или други държавни служители със сходни функции, каквито са лицата, извършващи частна охранителна дейност и лицата, заемащи длъжност „горски инспектор“ по действащия Закон за горите.

Съгласно чл.2, ал.1 от Закона за частната охранителна дейност (ЗЧОД) частната охранителна дейност е търговска дейност, насочена към опазване на живота и здравето на физическите лица, охраняване на имуществото на физическите и юридическите лица, гарантиране на максимално ниво на сигурност при транспортиране на ценни пратки и товари, осигуряване на безпрепятствено провеждане на различни по характер и вид мероприятия. Очевидно е сходството на регламентираната с този закон дейност и тази, изпълнявана от служителите на МВР и регламентирана в ЗМВР.

Съгласно чл.50, ал.1 от ЗЧОД ръководител или изпълнител на частна охранителна дейност по чл. 5, ал. 1, т. 1 – 8 може да бъде лице, **което работи по основно трудово правоотношение на длъжност, съответна на изпълняваната дейност, въз основа на сключен трудов договор с едноличния търговец или юридическото лице.**

Според ал.2 ръководител или изпълнител на частна охранителна дейност по чл. 5, ал. 1, т. 9 може да бъде лице, **което работи по основно или допълнително трудово правоотношение на длъжност, съответна на изпълняваната дейност, въз основа на сключен трудов договор с едноличния търговец или юридическото лице.**

А съгласно ал.3 на същия член физическото лице, регистрирано като едноличен търговец, член на управителния орган на търговското дружество или на юридическото лице, или друго лице, оправомощено да го управлява и представлява, **може да сключи трудов договор** по ал. 1 само с пълнолетно и дееспособно лице, с не по-ниско от средно образование – за ръководител или изпълнител на частна охранителна дейност, което отговаря на посочените в закона условия.

Според цитираните императивни правни норми лицата, осъществяващи частна правоохранителна дейност, работят по трудово правоотношение, което

се подчинява на нормите на КТ, в т.ч. и нормите, уреждащи нощния и извънредния труд, отпуските и почивките и целия пакет от закрилни средства, свързан с полагането на този вид труд.

Дейността на лицата, заемащи длъжността „горски инспектор“, се регламентира от Закона за горите и [ал. 2 от Наредба № 1 от 30.01.2012 г. за контрола и опазването на горските територии](#) (обн., ДВ, бр. 11 от 7.02.2012 г., в сила от 7.02.2012 г.). Съгласно чл. 196, ал.1 от ЗГ Изпълнителната агенция по горите и нейните структури осъществяват контрол по прилагането на закона по отношение на всички дейности в горските територии, както и върху съхранението, транспортирането и преработването на дървесина и недървесни горски продукти.

Според ал.3 във връзка с осъществяването на контролните функции по ал. 1 Изпълнителната агенция по горите и Министерството на вътрешните работи могат да сключат договор за сътрудничество.

Съгласно чл.200, ал.1 от ЗГ при изпълнение на служебните си задължения горските инспектори имат право да:

1. отвеждат принудително нарушителите с неустановена самоличност в най-близкото районно управление на Министерството на вътрешните работи;
2. използват физическа сила и помощни средства само ако не могат да изпълнят служебните си задължения по друг начин, при:
 - а) противодействие или отказ да се изпълни законно разпореждане;
 - б) задържане на правонарушител;
 - в) нападения срещу служителите или граждани;
 - г) групови нарушения на обществения ред.

Така регламентираната дейност на ИАГ и в частност на горските инспектори сочи на сходство с дейността, осъществявана от органите на МВР във връзка с опазване на обществения ред, но по отношение на горските територии в Република България.

Съгласно разпоредбите на [чл. 31, ал. 1](#) и [ал. 2 от Наредба № 1 от 30.01.2012 г. за контрола и опазването на горските територии](#) назначаването на горски инспектори се извършва след провеждане на конкурс. Конкурсът за длъжности по [чл. 35, ал. 1, т. 1 - 3](#) се провежда **по реда на ЗДСл.**

Назначаването на горски инспектори на длъжностите по [чл. 35, ал. 1, т. 4 - 6](#) се извършва след провеждане на конкурс в съответствие с реда, **определен в [Кодекса на труда \(КТ\)](#)**, и изискванията на наредбата.

В [параграф 4 от ПЗР от посочената наредба](#) законодателят е предвидил в срок до шест месеца от влизане в сила на наредбата служителите на ИАГ и нейните структури, които отговарят на изискванията за заемане на длъжностите по [чл. 35, ал. 1, т. 4, 5 и 6 \(главен специалист - горски инспектор, старши специалист - горски инспектор и младши специалист - горски инспектор\)](#) от същата наредба и желаят да я заемат, да могат да се преназначават без провеждане на конкурс.

При тази законова регламентация за заемане на длъжността следва да се приеме, че при назначаването си горските инспектори сключват трудов договор по КТ или договор по служебно правоотношение съгласно ЗДСл, което означава, че полагането на извънреден и нощен труд, както и на закрилните мерки, свързани с този вид труд, се подчиняват на нормите на ЗДСл и КТ.

За да прецени дали е налице неравно третиране на служителите на МВР с работниците и служителите, чиито трудови правоотношения са подчинени на ЗДСл и КТ, съдът следва да направи анализ на правната уредба на нощния и извънредния труд в тези законови и подзаконови нормативни актове и да ги сравни с уредбата на този вид труд в ЗМВР и относимите подзаконови нормативни актове.

Съгласно чл.140, ал.1 от КТ нормалната продължителност на седмичното работно време през нощта при 5-дневна работна седмица е до 35 часа. Нормалната продължителност на работното време през нощта при 5-дневна работна седмица е до 7 часа.

Според ал.2 на чл.140 нощен е трудът, който се полага от 22,00 ч. до 06,00 ч., а за работници и служители, ненавършили 16-годишна възраст - от 20,00 ч. до 06,00 ч.

Ал.3 пък разпорежда, че работодателят е длъжен да осигурява на работниците и служителите безплатна храна, ободряващи напитки и други облекчаващи условия за ефективно полагане на нощния труд.

В чл.143, ал.2 от КТ е дадена легална дефиниция на извънредния труд, а

ал.2 на същия член сочи, че извънредният труд е забранен. Изключения от тази забрана са предвидени в чл.144 от КТ, като в т.2 се съдържа изключение, относимо за работещите в МВР - за извършване на работа от служители на Министерството на вътрешните работи, свързана с произвеждане на избори, изготвяне на експертизи и психологично подпомагане при оперативно-издирвателни дейности и овладяване на критични ситуации, както и за друга работа, свързана със сигурността и опазване на обществения ред.

Съгласно чл.146, ал.1 от КТ продължителността на извънредния труд през една календарна година за един работник или служител не може да надвишава 150 часа, а ал.2 сочи, че с колективен трудов договор тя може да бъде увеличена до 300 часа годишно. В чл.262 от КТ пък е посочен размерът на заплащане на извънредния труд - 50 на сто - за работа през работните дни; 75 на сто - за работа през почивните дни; 100 на сто - за работа през дните на официалните празници; 50 на сто - за работа при сумирано изчисляване на работното време.

Съгласно чл.8 от Наредба за структурата и организацията на работната заплата в редакцията към релевантния период за всеки отработен нощен час или за част от него между 22,00 ч. и 6,00 ч. на работниците и служителите се заплаща допълнително трудово възнаграждение за нощен труд в размер **не по-малък от 0,25 лв.** С изменението с бр. 66 от 24.07.2020 г., в сила от 1.01.2021 г., чл.8 от Наредбата гласи, че за всеки отработен нощен час или за част от него между 22,00 ч. и 6,00 ч. на работниците и служителите се заплаща допълнително трудово възнаграждение за нощен труд в размер не по-малък от 0,15 на сто от минималната работна заплата, установена за страната, **но не по-малко от един лев.**

Съгласно разпоредбата на чл.67, ал.7 от **Закона за държавния служител вр. с чл.20 и чл.21 от Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация, в сила от 01.01.2017 г.**, допълнителното възнаграждение за всеки отработен **нощен** час или част от него (след 22,00 ч. до 06,00 ч.) е **до 0,25 лв;** за положения извънреден труд се заплаща допълнително възнаграждение за отработеното време, изчислено върху индивидуалната основна заплата, в размер **50% върху индивидуалната основна заплата.** Тези размери не са променяни в следващите редакции на наредбата.

И по трите разглеждани закона на работниците или служителите, полагащи нощен труд, се полагат ободряващи напитки, храна или тяхната равностойност.

Сравнителният анализ на нормативната уредба на нощния и извънредния труд сочи, че ако регламентацията им в ЗМВР е сравнима с регламентацията в ЗДСл, то във всички случаи нормите, регламентиращи нощния труд в КТ защитават в по-висока степен правата на работниците и служителите, чиито трудови правоотношения се подчиняват на този закон, в сравнение с правата на служителите, чиито трудови правоотношения се подчиняват на ЗМВР. Така например освен, че в КТ нощният труд е ограничен до 7 часа, заплащането на същия според този нормативен акт предвижда увеличение в размер на 0.15 на сто от минималната работна заплата за всеки започнат час, но не по-малко от 1 лев на час, а със Заповед № 8121з-156/05.02.2020 г. на Министъра на вътрешните работи тази сума е фиксирана твърдо на 1 лев и липсва възможност заплащането да се определя на база минималната работна заплата за работещите в МВР, който механизъм в отделни случаи би позволил заплащането на този вид труд да е по-високо от 1 лев на час. В същото време с последното изменение на чл.187, ал.1 от ЗМВР нощният труд е фиксиран на 8 часа за всеки 24 часа, което надвишава с 1 час ограничението на нощния труд според КТ. Следователно частен охранител, работещ на трудов договор съгласно изискванията на ЗЧОД и извършващ сходна дейност с тази на служител на МВР, е третиран по-благоприятно от служителя на МВР. Същото се отнася и за горските инспектори, назначени по трудови договори, подчинени на КТ. Единствената компенсаторна мярка за заплащането на нощния труд на служителите на МВР, съществувала в чл.31, ал.2 от Наредба № 8121з-407/11.08.2014 г., не е възпроизведена в следващите издадени наредби.

В тази връзка не може да бъде споделено възражението, че за служителите на МВР не е предвидено преобразуване на нощния труд в дневен с коефициент 1,143 и изплащането му като извънреден, защото с оглед спецификата на служебните правоотношения на държавните служители в МВР били предвидени редица други компенсаторни механизми - допълнително възнаграждение за прослужено време /чл.178, ал.1, т.1 от ЗМВР/, размер на основния платен годишен отпуск /чл.189 от ЗМВР/,

обезщетения за неизползван платен годишен отпуск /чл.234, ал.1 от ЗМВР/, обезщетения за прекратяване на служебното правоотношение /чл.234, ал.1 от ЗМВР/, по-благоприятен режим на заплащане на извънредния труд според неговата продължителност /чл.187, ал.5, 6 и 7 от ЗМВР/ и др. Тези компенсаторни механизми са дължими на посочените в самия закон основания, предвидени за тази категория служители, и не могат изрично да бъдат квалифицирани като закрилни мерки за нощен труд при работа с високо нервно-психическо натоварване, каквато несъмнено е работата на служителите на МВР. Указанията в решението на СЕС са да се установи дали по-голямата продължителност на нощния труд по ЗМВР се компенсира по друг начин с предвидени изрични мерки, каквито могат да бъдат намаленото работно време допълнително заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да позволяват да се компенсира особената тежест на полагания от служителите на МВР нощен труд. Такива доказателства обаче не бяха представени по делото, независимо от изричните указания, дадени с определението на ПОС от 22.06.2022 г., поради което следва да се приеме че по ЗМВР не са предвидени допълнителни закрилни мерки, компенсиращи удълженото време за нощен труд.

От друга страна нито в Закона за МВР, нито в мотивите за изменението му са посочени причини, които да обосновават необходимостта от завишаване на продължителността на полагания нощен труд и премахването на коефициента 1.143 при приравняването на нощния към дневен труд, като при това мотивите да не са икономически и да са свързани с допустима от закона цел. Или ако се вземе предвид отново регламентацията на труда на частния охранител съгласно ЗЧОД (който препраща към КТ за уреждане на трудовите правоотношения с тези служители), остава без отговор въпросът на базата на какъв разумен критерий трудовите правоотношения на служителите на МВР касателно нощния труд са уредени по-неблагоприятно в сравнение с трудовите правоотношения, свързани със същия вид труд, полаган от частния охранител.

Както сочи СЕС в своето решение по коментираното по-горе преюдициално запитване, макар че чл.8 и чл.12, буква "а" от Директива 2003/88 да не налагат да се приеме национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците

от публичния сектор е по-кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня, то при всички случаи в полза на такива работници трябва да има други мерки за защита под формата на допълнително заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да позволяват да се компенсира особената тежест на полагания от тях нощен труд.

Макар, че не е изследвал тези въпроси, районният съд е постановил правилно решение, базирано на приетата по делото икономическа експертиза, която установява размера на дължимото, но незаплатено възнаграждение за положен нощен и извънреден труд от ищеца. Правилен е изводът на районния съд, че празнината в закона до изменението на ЗМВР с бр.60/07.07.2020 г. относно продължителността на нощния труд и начина, по който следва да се извърши заплащането му при сумарно отчитане на работното време, следва да се запълни по аналогия с чл.140 от КТ и чл.9, ал.2 от НСОПЗ. При тези данни жалбата на МВР се явява неоснователна, а обжалваното решение – правилно, поради което следва да бъде потвърдено.

По разноските: С оглед изхода на спора в полза на ответника по въззивната жалба Ю. Е. П. следва да бъдат присъдени разноски за тази инстанция в размер на 600 лв. – заплатено адвокатско възнаграждение.

Съдът намира за неоснователно възражението за прекомерност на заплатеното адвокатско възнаграждение, направено на основание чл.78, ал.5 от ГПК от юрк.П.. Невярно е твърдението на процесуалния пълномощник на ОД на МВР-П., че делото не е сложно от правна страна. Касае се за спор, по който освен сравнителен анализ на правната регламентация на нощния труд в българското право, следва да се прилагат и норми от европейското законодателство, което значително затруднява и усложнява процеса, а и косвено доказателство за правната сложност на спора е фактът, че съдилищата в страната не дават еднозначно разрешение на повдигнатите пред тях спорове, подобни или идентични с настоящия.

По изложените съображения Пазарджишкият окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 1043/24.11.2021 г. по в.гр.д. № 2362/2021

г. по описа на Районен съд – П..

ОСЪЖДА Областна дирекция на МВР – П., представлявана от старши комисар И.И.Т – директор, **да заплати** на Ю. Е. П., ЕГН ***** от гр.Р., общ. Р., ул.,,К.“ № 1, направените разноси по делото за въззивната инстанция в размер на **600 лв./шестстотин лева/**.

На основание чл.280, ал.3, т.1 ГПК решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____